
FORUM THEORIE DER GESCHIEDENIS 15 MAART 1974

Het forum werd georganiseerd door het G.F.D. "Ubbo Emmius" en vond plaats te Groningen.

Aan het forum namen deel:

Drs. F.R. Ankersmit. Geboren 1945. Studeerde filosofie en geschiedenis te Groningen. Publiceerde verschillende artikelen over theorie der geschiedenis. Thans is hij wetenschappelijk medewerker aan de R.U. Groningen.

Dr. K. Bertels. Geboren 1939. Studeerde sociaaleconomische geschiedenis en filosofie te Leiden, waar hij in 1973 promoveerde op Geschiedenis tussen structuur en evenement (Amsterdam 1973). Hij publiceerde o.a. Inleiding tot het modelbegrip (Hilversum 1969) en "Structuralisme en geschiedwetenschap" in Structuralisme voor en tegen (Bilthoven 1974). Hij is redacteur van Intermediair en wetenschappelijk medewerker voor wetenschapleer aan de subfaculteit psychologie te Leiden.

Prof.dr. J.A. Bornewasser. Geboren 1924. Studeerde in 1950 af aan de K.U. van Nijmegen met als hoofdvak geschiedenis. Promoveerde in 1956 op een dissertatie Kirche und Staat in Fulda unter Wilhelm Friedrich van Oranien (1802-1806). In 1967 werd hij hoogleraar aan de Theologische Faculteit te Tilburg met als leeropdracht kerk-geschiedenis. Zijn belangstelling en publikaties bewegen zich grotendeels op het raakvlak van kerk en staat en wel in de 18e en 19e eeuw.

Prof.dr. M.C. Brands. Promoveerde aan de G.U. van Amsterdam op een proefschrift getiteld Historisme als ideologie. Het 'onpolitieke' en 'anti-normatieve' element in de duitse geschiedwetenschap. (Assen 1965). In 1970 werd hij hoogleeraar in de nieuwe geschiedenis aan de G.U. van Amsterdam; openbare les over Het Unieke Amerika (nov. 1970).

Dr. F.L. van Holthoorn. Geboren 1934. Studeerde in 1959 af met hoofdvak geschiedenis te Leiden. Onderzoek in Ghana 1962-1963, 1963-1964 wetenschappelijk ambtenaar aan het Afrika Studiecentrum. In 1964 werd hij wetenschappelijk ambtenaar in de sociale geschiedenis te Groningen. In 1971 promoveerde hij op een proefschrift getiteld The Road to Utopia, a study of John Stuart Mill's social thought. Thans is hij lector.

Prof.dr. E.H. Kossmann. Geboren 1922. Studeerde te Leiden en Parijs. Promoveerde in 1954 op La Fronde (Leiden 1954). Werd successievelijk wetenschappelijk medewerker te Leiden en reader en hoogleraar in de Nederlandse Geschiedenis te Londen. Werd in 1966 hoogleraar in de geschiedenis na de middeleeuwen te Groningen. Publiceerde o.a. Politieke theorie in het zeventiende eeuwse Nederland (Amsterdam 1960), In Praise of the Dutch Republic (Londen 1963) en in *Scientia*, *Algemene Geschiedenis der Nederlanden*, *The New Cambridge Modern History*, etc.

Prof. dr. L.W. Nauta. Geboren 1929. Publiceerde o.a. een monografie over Sartre (1966) en Argumenten-voor een kritische ethiek (1971). In 1969 werd hij lector aan de R.U. Groningen met als openbare les Theorie en Praxis bij Herbert Marcuse. Thans is hij hoogleraar in de filosofie.

Het forum over theorie der geschiedenis stond onder zijn technisch voorzitterschap.

Aan de deelnemers werden de volgende vragen voorgelegd:

✓ 1) Doorgaans denkt men zich de "theorie der geschiedenis" als de volgende terreinen omvattend:

a. De vraag naar de duiding van de geschiedenis in haar geheel (vragen als naar de "zin van de geschiedenis", het "wezen van de geschiedenis", etc.)

b. Een wijsgerige analyse van de werkwijze en methodoek van de historicus.

In welk opzicht bent U het met deze karakteristiek oneens en om welke redenen?

Welke plaats zoudt U binnen het universitair programma toe willen kennen aan de "theorie der geschiedenis"?

2. Acht U het onderscheid tussen structuur en evenement wijsgerig houdbaar en praktisch-historisch vruchtbaar? Ter adstructie hiervan een citaat uit het proefschrift van dr. Bertels:

"Deze indeling van de tijd der geschiedenis voor zover niet in het duister verzonken bedoelt Braudel tegelijk als een hiërarchie: dieptegeschiedenis geeft het essentiële aan van het menselijk verleden - het evenementiële is slechts een permanente decorwisseling - maar het essentiële is niet hetzelfde als de totaliteit. De structuren waarop de geschiedanalyse van de lange duur stuit zijn dus konseptuele vormen, opgelegd aan het histories materiaal dat onder het 'röntgen-apparaat' van de analytikos of in het meet-en-paswerk van zijn modellen een latente regelmaat te zien geeft".